

פעולות המוסדות שלא למטרות רווח

סקטור המוסדות שלא למטרות רווח מונה יותר מששת אלפים מוסדות², העוסקים במתן שירותים סוציאליים בתחומים שונים; כ־80 אחוזים מסך ההוצאות של הסקטור מתרכזים בשני תחומים עיקריים: בריאות וחינוך. השאר הינם מוסדות הפועלים בתחום הסעד, התרבות והדת וכן ארגונים מקצועיים שונים. מידת הריכוז במבנה הסקטור משתקפת בעובדה, ש־17 מוסדות מוציאים מעל 70 אחוזים מסך ההוצאות של הסקטור³.

הרכב ההוצאות בכל אחד מתחומי הסקטור הינו אחד במידה רבה: כמחצית מכלל ההוצאות מופנית לתשלומי שכר ותשלומים גלויים, כשליש — לקניות שוטפות אחרות, והשאר — להשקעות. התפלגות זו הינה יציבה למדי במשך 10 השנים האחרונות, והיא אופיינית גם לשנת 1971.

אין אותה הומוגניות מאפיינת את צד ההכנסות בתחומי הסקטור השונים. במוסדות הבריאות ובארגונים מקצועיים וחברתיים שונים נתקבלו בשנת 1971 כ־80 אחוזים מסך ההכנסות ממקורות "עצמיים" (שהם: העברות ממשקי בית ומעסקים ומכירת שירותים ומוצרים), ואילו במוסדות הסעד סיפקו אותם המקורות פחות ממחצית ההכנסות, ובמוסדות החינוך — כ־21 אחוזים בלבד. מקור המימון העיקרי בתחום החינוך והמחקר הן ההעברות נטו מהסקטור הציבורי (61 אחוזים בשנת 1971); ובתחום הסעד תופסות מקום נכבד בסך המקורות (35 אחוזים בשנת 1971) ההעברות מחוץ לארץ.

בחנינת הרכב ההכנסות בתחומי הסקטור השונים מורה על מגמה רב שנתית של עליית משקלן של העברות מהסקטור הציבורי וירידה במשקלן של העברות מחוץ לארץ ושל מקורות "עצמיים". מגמה זו מקורה בהתפתחויות בתחום החינוך והמחקר.

1. קווי ההתפתחות העיקריים

בשנת 1971⁴ גדלו הוצאות סקטור המלכ"ר ב־24 אחוזים והסתכמו ב־1,969 מיליון ל"י. מאחר שנרשמו השנה עליות מחירים בצריכת הסקטור (בשיעור של 14 אחוזים) ובהשקעותיו (בשיעור של 15 אחוזים) הסתכמה עליית ההוצאות במונחים כמותיים ב־8 אחוזים בקירוב. עלייה זו, רובה ככולה, התרכזת בתחום החינוך והמחקר, ואילו שאר המוסדות נשארו בערך על רמת הוצאותיהם הריאלית של שנת 1970.

¹ להלן נשתמש גם בשם המקובל למוסדות הסקטור: מלכ"ר — מוסדות ללא כוונת רווח.

² מתוך מספר זה מספרם של בתי כנסת עולה על חמשת אלפים.

³ הבדיקה האחרונה לגבי כל אוכלוסיית הסקטור נערכה בשנת 1967.

⁴ שנת 1971 (וכן שנים אחרות) כאן היא השנה התקציבית (1971/72). בשל היעדר דיווח על הפעילות השוטפת של המלכ"ר אין ביכולתנו לבנות אומדנים מהימנים לגבי שנה קלנדרית על סמך המאזנים של המוסדות, המוגשים ביחס לשנה התקציבית.

העלייה או (—) הירידה לעומת השנה הקודמת					תשלומים					העלייה או (—) הירידה לעומת השנה הקודמת					תקבולים																																												
**1971					*1970					1969					**1971					*1970					1969																																		
1971					1970					1971					1970					1971					1970					1969																													
(אחוזים)					(מיליוני ל"י)					(אחוזים)					(מיליוני ל"י)																																												
העברות ועסקות בשירותים ובמוצרים																																																											
20	21	1,565.2	1,304.8	1,072.5	קניות בחשבון שוטף	44	31	604.2	419.4	320.0	העברות נטו מהסקטור הציבורי	46	16	377.5	258.0	222.4	קניות בחשבון דון	19	27	268.1	225.5	178.0	העברות מחו"ל	—3	8	26.2	27.2	25.1	העברות למשקי בית	14	9	564.4	494.4	455.2	העברות ממשקי בית ומעסקים	(14)	(10)	(493.7)	(434.7)	(393.6)	מסים ודמי חבר	(18)	(—3)	(70.7)	(59.7)	(61.6)	העברות אחרות	14	16	345.0	302.3	259.7	מכירות שירותים ומוצרים	24	19	1,781.7	1,441.6	1,212.9	סך הכול
עסקות פיננסיות והעברות פנימיות של הסקטור																																																											
—1	20	24.0	24.3	20.2	העברות פנימיות בסקטור	26	38	187.1	148.4	107.1	אשראי נטו מהסקטורים האחרים במשק ***	—1	20	24.0	24.3	20.2	העברות פנימיות בסקטור	23	20	1,993.0	1,614.3	1,340.2	סך כל התשלומים																																				

*** סעיף זה מתקבל כיתרה ואין ברשותנו פירוס מהימן לגביו.

אל עליית ההוצאות של הסקטור בשנת 1971 נתלווה גידול מקביל של ההכנסות בכל תחומי הסקטור. הכנסות אלו עלו ב-24 אחוזים והסתכמו ב-1,782 מיליון ל"י. כתוצאה מכך גדל השנה האשראי, שהעניקו למלכ"ר הסקטורים האחרים במשק לכיסוי הגירעון ב-39 מיליון ל"י והסתכם ב-187 מיליון ל"י.

סקירת פעילותו השוטפת של הסקטור מראה, כי תרומתו השלילית לחיסכון הלאומי קטנה השנה ב-32 מיליון ל"י, דהיינו, ברבע לעומת 1970. אולם עובדה זו איננה ביטוי לגידול המקורות ה"עצמיים" של הסקטור. אדרבא, קניותיו של הסקטור בחשבון השוטף גדלו בשנת 1971 ב-261 מיליון ל"י, בעוד הכנסותיו ממכירות עלו ב-43 מיליון ל"י בלבד. לפיכך, ההקטנה בחיסכון השלילי של הסקטור, שנרשמה, בכל זאת, השנה, נתאפשרה אך ורק עקב עלייה ניכרת בהעברות מהסקטור הציבורי — אלו גדלו ב-44 אחוזים והסתכמו ב-604 מיליון ל"י.

מצד שני, גדלו השקעות הסקטור ב-113 מיליון ל"י (לאחר ניכוי ההעברות בחשבון ההון מהסקטור הציבורי). כתוצאה מכך עלה עודף הביקוש של הסקטור ב-81 מיליון ל"י והסתכם ב-455 מיליון ל"י. עודף זה מומן ב-59 אחוזים ממקורות חוץ (כאשר בשנת 1970 מימנו מקורות אלה 60 אחוזים ובשנת 1969 — 63 אחוזים מעודף הביקוש), והשאר ניתן לסקטור כאשראי מהסקטורים האחרים במשק.

על כל הנעשה בסקטור האפילו השנה התפתחויות בתחום החינוך והמחקר. בשנת 1970 הוטלו על המוסדות בתחום זה הגבלות שונות במסגרת המדיניות האנטי-אינפלציונית של הממשלה, ואילו ב-1971 הוסרו הגבלות אלו, והדבר התבטא בעלייה הכמותית בהשקעות בשיעור של 47 אחוזים בקירוב. הפסקת המגביות בחו"ל תוך הבטחת פיצוי על ההפסדים הנובעים מכך, על פי ההסכם, שהושג בשנת 1970 בין האוצר למוסדות, מצאה גם היא את מלוא הביטוי בשנת 1971 בגידול נומינלי של 56 אחוזים בהעברות נטו מהסקטור הציבורי למוסדות החינוך והמחקר. אולם יש לזכור, כי את ההתפתחויות האלו הקדימה ירידה ריאלית בהשקעות של מוסדות אלה בשנת 1970.

2. "מאזן התשלומים" של מלכ"ר

א. התקבולים

עליית התקבולים, בשיעור 24 אחוזים, אשר נרשמה במוסדות הסקטור בשנת 1971, נספגה במידה רבה על ידי עליות המחירים (בשיעור של כ-14 אחוזים). תוספת המקורות היחידה בסקטור הופנתה השנה לתחום החינוך. כמו בשנים הקודמות, גם השנה נסתמן המשך המגמה של שינוי בהרכב התקבולים בסקטור: בד בבד עם צמצום משקלן של ההעברות מחוץ לארץ ושל המקורות ה"עצמיים" גדל משקל ההעברות מן הסקטור הציבורי בסך כל המקורות של הסקטור.

1. העברות ממשיקי בית ומעסקים ומכירות¹

תקבולי הסקטור מהעברות ממשיקי בית ומעסקים וכן ממכירות שירותים ומוצרים הם כעין מקורות "עצמיים" של הסקטור. תקבולים אלה עלו השנה ב-14 אחוזים והסתכמו ב-909 מיליון ל"י, אולם עיון בלוח ח'2 מלמד, כי במשך שלוש השנים האחרונות מסתמנת, כאמור, מגמת ירידה במשקלם בסך המקורות.

¹ ההפרדה בין שני סעיפי התקבולים האלה איננה משמעותית, היות שחלק הארי (מעל 80 אחוזים) של סעיף ההעברות הוא מסים ודמי חבר, שהם, למעשה, צורה מיוחדת של תשלום בעד השירותים או המוצרים שמספקים מוסדות הסקטור.

לוח ח' - 2

העברות ממשקי בית ומעסקים ומכירות של מופדות שלא למטרת רווח
לפי תחומי הפעילות, 1969 עד 1971

	משקל ההעברות והמכירות בסך התקבולים			העלייה או הירידה (—) לעומת השנה הקודמת				
	1971	1970	1969	1971	1970	1971	1970	1969
	(מיליוני ל"י)			(אחוזים)		(אחוזים)		
בריאות	380.2	432.4	493.4	14	14	81	78	77
חינוך ומחקר	139.8	153.8	175.4	10	14	29	26	22
סעד	66.8	68.0	78.2	2	15	56	46	46
שונים	128.1	142.5	162.4	11	14	85	84	84
סך הכול	714.9	796.7	909.4	11	14	59	54	50

עם מוסדות הסקטור "העצמאיים" ביותר נמנים, כנזכר, המוסדות בתחום הבריאות והארגונים המקצועיים והחברתיים השונים (התקבולים ממכירות ומהעברות של משקי בית ועסקים מימנו בשנת 1971 כ-67 אחוזים מכלל ההוצאות של מוסדות הבריאות וכ-90 אחוזים מהוצאות הארגונים המקצועיים והחברתיים השונים). בשני התחומים הנותרים מידת ה"עצמאות" היא פחותה (חלקם של המקורות ה"עצמאיים" הגיע בשנת 1971 ל-19 אחוזים בלבד במוסדות החינוך ול-48 אחוזים במוסדות הסעד).

2. העברות מהסקטור הציבורי

זה שנים אחדות הולך ועולה משקל ההעברות נטו מהסקטור הציבורי בסך תקבולי המלכ"ר. בשנת 1971, לאחר גידול של 185 מיליון ל"י, דהיינו של 44 אחוזים לעומת שנת 1970, הסתכמו העברות אלו ב-604 מיליון ל"י, ובכך הגיע משקלן ל-33 אחוזים בסך המקוריות של הסקטור. על נסיבות עלייה זו עמדנו לעיל.

לוח ח' - 3

העברות נטו מהסקטור הציבורי למופדות שלא למטרת רווח
לפי תחומי הפעילות, 1969 עד 1971

	משקל ההעברות בסך התקבולים			העלייה או הירידה (—) לעומת השנה הקודמת				
	1971	1970	1969	1971	1970	1971	1970	1969
	(מיליוני ל"י)			(אחוזים)		(אחוזים)		
בריאות	55.9	79.4	84.8	42	7	12	14	13
חינוך ומחקר	239.3	307.6	481.5	29	56	49	52	61
סעד	12.7	19.2	22.8	51	19	10	13	14
שונים	12.1	13.1	15.2	8	16	8	8	8
סך הכול	320.0	419.4	604.2	31	44	26	29	33

בשנת 1971, כמו בעבר, הופנו מרבית ההעברות מהסקטור הציבורי (כ-80 אחוזים) למוסדות החינוך והמחקר. עם זאת יש לדעת, כי כ-50 מיליון ל"י הן בשנת 1971 והן בשנת 1970 נרשמו על ידי מוסדות אלה בסעיף העברות למרות היותם הלוואות לטווח ארוך מהממשלה.¹

3. העברות מחוץ לארץ

העברות מחוץ לארץ למוסדות שלא למטרת רווח הסתכמו השנה ב-268 מיליון ל"י. עלייה זו, של 19 אחוזים בלבד, לעומת 27 אחוזים בשנת 1970 הינה ביטוי לסגירת המגביות בחו"ל של מספר מוסדות החינוך הגבוה, שהוחלט עליה בשנת 1970. עקב משקלו הרב של תחום החינוך בין מקבלי העברות אלו היה בצעד זה, שנקט משרד האוצר, כדי להאיט את שיעור הגידול בהעברות לכל הסקטור, למרות העלייה הניכרת (36 אחוזים) שחלה בהעברות מחו"ל למוסדות הבריאות.²

לוח ח' 4

העברות מחוץ לארץ למוסדות שלא למטרת רווח
לפי תחומי הפעילות, 1969 עד 1971

משקל ההעברות בסך התקבולים			העלייה או הירידה (—) לעומת השנה הקודמת					
1971	1970	1969	1971	1970	1971	1970	1969	
(אחוזים)			(אחוזים)		(מיליוני ל"י)			
9	—	7	36	39	57.6	42.3	30.5	בריאות
17	21	20	15	24	137.8	119.8	97.0	חינוך ומחקר
35	34	32	15	31	59.6	51.8	39.5	סעד
7	7	7	14	5	13.1	11.5	11.0	שונים
15	16	15	19	27	268.1	225.5	178.0	סך הכול

ב. התשלומים

קניות הסקטור בחשבון שוטף הסתכמו השנה ב-1,565 מיליון ל"י, עלייה ריאלית של 5 אחוזים לעומת שנת 1970. העלייה הזאת כולה גובעת מגידול הצריכה בתחום החינוך; בתחום זה עלו השנה הקניות השוטפות ותשלומי השכר במחירי 1971 ב-28 אחוזים בקירוב. הקניות בחשבון ההון עלו אף הן השנה במידה ניכרת. העלייה, שהסתכמה ב-119 מיליון ל"י, או ב-27 אחוזים במונחים ריאליים, לעומת השנה הקודמת, גובעת מגידול ריאלי של 47 אחוזים בהשקעות של מוסדות החינוך (ביניהן היו מספר תכניות שביצוען נדחה בשנת 1970). שאר תשלומי הסקטור, דהיינו, העברות למשקי בית, הם סעיף קטן בכלל ההוצאות (כ-2 אחוזים). העברות אלו (שעיקרן מילגות ותמיכות לנזקקים) הסתכמו השנה ב-27 מיליון ל"י. כפי שניתן לראות בלוח ח' 5, הוצאו כ-80 אחוזים מכלל ההוצאות בסקטור בתחום הבריאות והחינוך. בין שני תחומים אלה מסתמנת גם תחלופה מסוימת: עולה משקלו של תחום החינוך

¹ מכאן גם ההבדל בין הנתונים בפרק זה לבין הנתונים בפרק ז'.

² בשנת 1971 נתקבלו תרומות של גדבנים רבים מחוץ לארץ, המיועדות לבניית מוסדות בריאות שונים בכל הארץ.

לוח ח' 5

התפלגות ההוצאות של המוסדות שלא למטרת רווח
לפי תחומי הפעילות, שנים נבחרות

1971	1970	1969	1965	1962	
(אחוזים)					
36	38	38	41	41	בריאות
43	41	41	34	32	חינוך ומחקר
10	10	10	12	14	סעד
11	11	11	13	13	שונים
100	100	100	100	100	סך הכול

תוך ירידת המשקל של מוסדות הבריאות. עקב תופעה זו הולך ומשתלט הרכב ההוצאות של מוסדות החינוך על הרכב ההוצאות בסקטור כולו.

1. קניות בחשבון שוטף

כאמור, עלו קניות בחשבון שוטף של סקטור המוסדות שלא למטרת רווח ל-1,565 מיליוני ל"י — עלייה נומינלית של 20 אחוזים לעומת השנה הקודמת; בשיעור דומה עלו הן תשלומי השכר בסקטור והן הקניות השוטפות האחרות.

לוח ח' 6

משכורת והעברות למשקי בית ולעסקים של המוסדות שלא למטרת רווח
לפי תחומי הפעילות, 1969 עד 1971

העלייה או הירידה (—) משקל המשכורות וההעברות לעומת השנה הקודמת			בסך התשלומים				
1971	1970	1969	1971	1970	1970	1970	1969
(אחוזים)			(אחוזים)		(מיליוני ל"י)		
49	49	48	14	30	364.3	320.1	245.3
52	55	53	28	22	464.3	361.5	295.1
48	48	52	15	9	83.1	72.3	66.3
58	57	57	16	10	103.9	89.7	81.7
51	52	52	20	23	1015.7	843.5	688.4

תשלומי השכר בסקטור הסתכמו השנה ב-990 מיליון ל"י לעומת 816 מיליון ל"י בשנת 1970. עלייה זו של 21 אחוזים מורכבת מגידול של 28 אחוזים בתשלומי שכר במוסדות החינוך (כזכור — עקב שביתת המורים הועלה שכרם על פי החוזה שנחתם באפריל 1971) ושל 15 אחוזים בשאר המוסדות.¹

¹ אמנם נרשמו בשנת 1971 עליות שכר ניכרות במוסדות הבריאות, אולם הואיל וחלקם הגדול שולם עד אפריל, מופיעות עליות אלו בנתוני שנת 1970 (ראה לוח ח' 6).

קניות שוטפות * של מוסדות שלא למטרת רווח לפי תחומי המפעילות, 1969 עד 1971

משקל הקניות השוטפות בסך התשלומים			העלייה או הירידה (—) לעומת השנה הקודמת					
1971	1970	1969	1971	1970	1971	1970	1969	
(אחוזים)			(אחוזים)		(מיליוני ל"י)			
40	40	41	14	23	295.3	258.6	210.3	בריאות
20	22	22	27	14	182.3	143.1	125.1	חינוך ומחקר
26	26	35	15	—13	44.3	38.6	44.5	סעד
30	30	32	12	5	53.8	48.2	46.0	שונים
29	30	31	18	15	575.9	488.4	425.9	סך הכול

* הוצאות הריבית נכללו בקניות השוטפות בניכוי תקבולי הריבית.

בשנת 1971 הסתכמו הקניות השוטפות של סקטור המלכ"ר ב-576 מיליון ל"י. בדומה להתפתחויות האמורות לגבי תשלומי שכר מורכבת עלייתן של הקניות השוטפות, בשיעור של 18 אחוזים, מעלייה ניכרת במוסדות החינוך (כ-27 אחוזים) ומעליות מתונות יותר בשאר התחומים (כ-14 אחוזים). גידול ניכר בקניות שוטפות של מוסדות החינוך בא לאחר היציבות ברמתן הריאלית בשנת 1970.

2. קניות בחשבון ההון

ההשפעה הניכרת של הנעשה במוסדות החינוך בשנת 1971 על נתוני סקטור המלכ"ר כולו בולטת ביחוד בתחום ההשקעות. לעומת 258 מיליון ל"י שהוצאו להשקעות בידי מוסדות הסקטור בשנת 1970, הסתכמו ההשקעותיהם השנה ב-377 מיליון ל"י, כאשר 85 אחוזים מתוך תוספת ההשקעות בוצעו בתחום החינוך. הקניות בחשבון ההון של מוסדות החינוך עלו השנה במונחים כמותיים ב-47 אחוזים, וכתוצאה מכך הכאה סך ההשקעות של הסקטור עלייה ב-27 אחוזים (או 46 אחוזים במונחים נומינליים), וזאת למרות התייצבות הערך הריאלי של ההשקעות בשאר התחומים.

קניות בחשבון ההון של המוסדות שלא למטרת רווח לפי תחומי המפעילות, 1969 עד 1971

משקל הקניות בסך התשלומים			העלייה או הירידה (—) לעומת השנה הקודמת					
1971	1970	1969	1971	1970	1971	1970	1969	
(אחוזים)			(אחוזים)		(מיליוני ל"י)			
11	10	10	18	29	79.1	66.9	51.7	בריאות
28	22	25	69	6	247.3	146.3	138.0	חינוך ומחקר
19	19	13	15	68	32.9	28.6	17.0	סעד
10	10	11	13	3	18.3	16.2	15.7	שונים
19	16	17	46	16	377.5	258.2	222.4	סך הכול

השנה חל צמצום מסוים בתרומתו השלילית של סקטור המלכ"ר לחיסכון הלאומי. החיסכון השלילי של הסקטור ירד מ-128 מיליון בשנת 1970 ל-96 מיליון ל"י בשנת 1971. גורם הצמצום העיקרי היה השנה הגידול הניכר של ההעברות מהסקטור הציבורי. העברות אלו גדלו ב-185 מיליון ל"י (מזה 94 אחוזים במוסדות החינוך). ריכוז הגידול של ההעברות מהסקטור הציבורי בתחום החינוך תרם לכך שזו לראשונה הופיעה השנה חיסכון חיובי (בסך 8 מיליון ל"י) בפעילותם השוטפת של מוסדות החינוך.

למרות הצמצום בחיסכון השלילי של הסקטור גדל עודף הביקוש שלו ב-81 מיליון ל"י — עלייה של 22 אחוזים לעומת 1970 והסתכם ב-455 מיליון ל"י. עלייה זו חלה עקב ההתרחבות המרשימה בהיקף ההשקעות של מוסדות החינוך — אלה גדלו ב-54 אחוזים במונחים כמותיים והסבירו 85 אחוזים מכלל הגידול של השקעות בסקטור.

לוח ח' - 9

תרומתם של המוסדות שלא למטרת רווח לחיסכון הלאומי, עודף הביקוש של

מוסדות אלה ומימון, 1969 עד 1971

(מיליוני ל"י)

1971	1970	1969	
תרומת הסקטור לחיסכון הלאומי			
1,124.4	874.6	742.1	(א) העברות נטו מהסקטורים האחרים במשק בחשבון שוטף
1,220.2	1,002.5	813.2	(ב) פחות: קניות התחבון שוטף בניכוי מכירות
-95.8	-127.9	-71.1	(ג) תרומת הסקטור לחיסכון הלאומי
עודף הביקוש			
377.5	258.0	222.4	(ד) קניות בחשבון ההון
18.0	12.0	8.0	(ה) פחות: העברות נטו בחשבון ההון מהסקטור הציבורי
359.5	246.0	214.4	(ו) סך הכול
455.3	373.9	285.5	(ז) עודף הביקוש [(ו) פחות (ג)]
מימון עודף הביקוש			
268.1	225.5	178.9	(ח) העברות מחוץ לארץ
187.1	148.4	107.5	(ט) אשראי נטו מהסקטורים האחרים במשק
455.3	373.9	285.5	סך הכול
46	38	48	משקל ההעברות מחו"ל במימון הקניות בחשבון ההון (ח) + (ט) (ד)
23	24	22	עודף הביקוש כאחוז מסך הקניות ברוטו
29	30	27	עודף הביקוש כאחוז מסך הקניות בניכוי מכירות

¹ כאן: יתרת קניות הסקטור בניכוי מכירות על ההעברות מהסקטורים האחרים במשק.
² המשקל הנמוך של העברות מחו"ל במימון ההשקעות בשנת 1970 נבע מהצורך לכסות בעזרת העברות אלו את העלייה הניכרת בחיסכון השלילי של הסקטור אשר חלה בעיקר עקב העלאות השכר.

עודף הביקוש מומן השנה ב-59 אחוזים על ידי העברות מחוץ לארץ, והשאר מומן על ידי הרחבת האשראי מהסקטורים האחרים במשק; אשראי זה עלה ב-39 מיליון ל"י והסתכם ב-187 מיליון ל"י.

ביכולתו של סקטור המלכ"ר ליצור בכל שנה עודף ביקוש ניכר, מאחר שכשני שלישי מעודף זה ממומן מדי שנה ממקורות חוץ. תופעה זו היא בחלקה מבנית, שכן חלק מהמוסדות מקבלים את מימוןם ממרכזיהם בחוץ לארץ; כמו כן חלק ניכר מהתרומות מחו"ל מיועד במישרין לתכנית בנייה ספציפית.

צמצום החיסכון השלילי שחרר השנה חלק גדול יותר של ההעברות מחוץ לארץ למימון ההשקעות: משקלן של העברות אלו במימון הקניות בחשבון ההון עלה מ-38 אחוזים בשנת 1970 ל-48 אחוזים בשנת 1971.

את היחס שבין עודף הביקוש ובין סך הקניות של הסקטור ניתן לראות כעין אמת מידה לתלותו בהעברות מחוץ לארץ ובמתן אשראי מהסקטורים האחרים במשק. המגמה ארוכת הטווח של הירידה ביחס הזה, אשר החלה בשנת 1957, נתערערה לראשונה בשנת 1965 ושנית בשנת 1970 — בשני המקרים, כנראה, עקב עליות השכר הניכרות בסקטור; ובשנת 1971 אמנם פחת יחס זה, אולם עדיין לא הגיע לרמתו משנת 1969.